

Adroddiad o Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd

Teitl:	Praesept a Threth y Cyngor 2024/25
Cyfarfod:	Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, 29 Ionawr 2024
Awdur:	Kate Jackson, Prif Swyddog Cyllid

1. Cyflwyniad

1.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw adolygu sefyllfa ariannol Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd dros Ogledd Cymru a gwneud argymhellion ynghylch praesept a threth y cyngor ar gyfer 2024/25.

2. Argymhellion

2.1 Cynyddu'r praesept i £106,269,443.

- Byddai hynny'n cynyddu Treth y Cyngor 4.97% - mae hyn yn gyfwerth â £349.65 y flwyddyn, sef cynnydd o £16.56 y flwyddyn neu 32c yr wythnos ar gyfer eiddo band D.
- Nodi bod y Sylfaen Drethu wedi cynyddu 0.99%.
- Byddai hynny'n cynyddu'r praesept 6.01% o gymharu â 2023/24

2.2 Nodi bod gwaelodlin Grant y Llywodraeth wedi cynyddu 5.97% / £5.297 miliwn).

2.3 Nodi mai cyfanswm pwysau chwyddiant yw 8.61% neu £16.270 miliwn.

2.4 Nodi bod £4.719 miliwn wedi'i ddyfarnu fel grant penodol ychwanegol, ond mewn gwirionedd mae hyn i ariannu'r gyllideb sylfaenol.

2.5 Nodi bod £2.166 miliwn o dwf strwythurol na ellir ei osgoi wedi'i gynnwys.

2.6 Nodi y pennwyd arbedion gwerth £3.171 miliwn ar gyfer 2024/25.

2.7 Nodi bod £0.776 miliwn wedi'i gynnwys i ddiogelu niferoedd Swyddogion Cyswllt Ysgolion a Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu yn dilyn tynnu a lleihau grantiau Llywodraeth Cymru.

2.8 Nodi'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig, sy'n cynnwys y tybiaethau canlynol:

- Cynnydd o £13 y flwyddyn yn Nhreth y Cyngor yn y blynyddoedd dilynol, sy'n cyfateb i 3.72% yn 2025-26, 3.58% yn 2026-27, 3.46% yn 2027-28 a 3.35% yn 2028-29.
- Amcangyfrifir y bydd grantiau plismona yn cynyddu 1% yn y blynyddoedd 2024/25 i 2028-29.
- Y gweithredid dyfarniad cyflog blynyddol o 2.5% ym mis Medi 2024, gan glustnodi 0.5% yn ychwanegol mewn cronfeydd wrth gefn ar gyfer 2024/25 a 2.5% bob mis Medi wedi hynny.

3. Crynodeb o Gyllideb 2024/25

	£m	
Cyllideb 2023/24	<u>188.959</u>	
Chwyddiant cyflogau a chwyddiant nad yw'n gysylltiedig â chyflogau	16.270	8.61%
Arbedion a ganfuwyd	-3.171	-1.68%
Grantiau Penodol Ychwanegol	-4.719	-2.50%
Twf	2.166	1.15%
Diogelu niferoedd Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a Swyddogion Cyswllt Ysgolion	0.776	0.41%
Gofynion Cyllideb 2024/25	<u>200.281</u> 5.99%	
Amcangyfrif o gyfanswm cyllid 2024/25		
Grantiau'r Llywodraeth	94.012	5.97%
Treth y Cyngor	£349.65	4.97%
Wedi'i luosi â'r sylfaen drethu	303,930.91	0.99%
Praesept (cyfran cyllid 53.05%)	106.269	6.01%
Cyfanswm y cyllid ar gael	<u>200.281</u> 5.99%	

4. Eitemau Statudol

4.1 Safon y Wybodaeth

4.1.1 Dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 (Adran 5) mae'n ofynnol i'r Prif Swyddog Cyllid ddarparu sylwadau ynglŷn ag addasrwydd y wybodaeth a ddefnyddir yn sail i'r penderfyniadau ynghylch y gyllideb. Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn cadarnhau bod y ffigyrau yn yr adroddiadau amrywiol yn deillio o weithdrefnau sy'n dal i gael eu gweithredu i'r safonau proffesiynol uchaf. Archwilir y systemau hyn yn fewnol ac yn allanol, ac nid yw archwiliad allanol erioed wedi arwain at adroddiad archwilio amodol. Felly, ym marn y Prif Swyddog Cyllid mae'r wybodaeth hon yn addas at y diben.

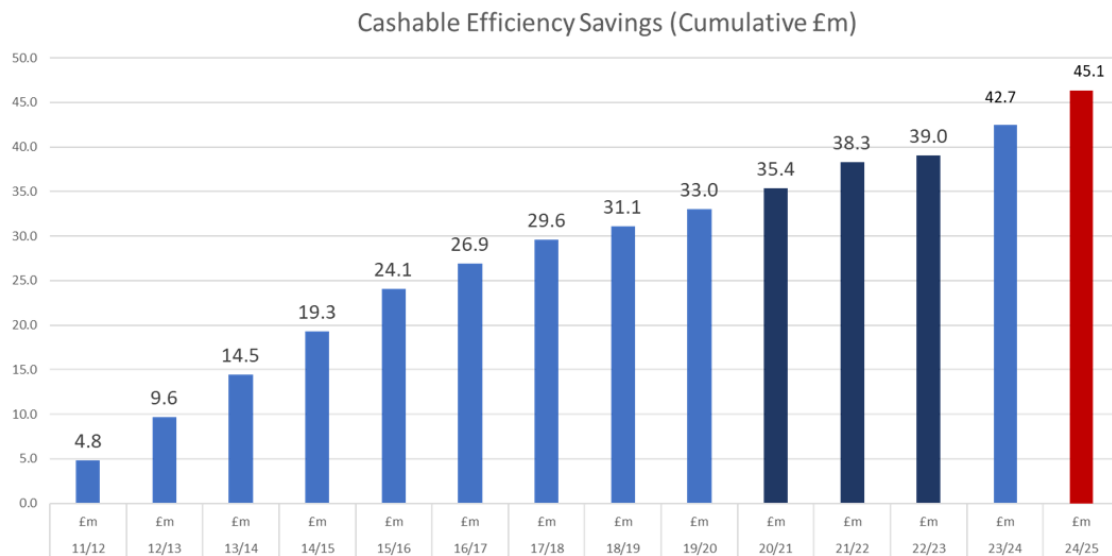
4.1.2 Mae'r Ddeddf hefyd yn gofyn i'r Prif Swyddog Cyllid ddarparu sylwadau ar ddigonolrwydd y cronfeydd wrth gefn i'w darparu yn y gyllideb. Ym marn y Prif Swyddog Cyllid mae'r gronfa gyffredinol wrth gefn yn dal yn ddigonol ar gyfer anghenion gweithredu beunyddiol yr Heddlu. Mae'r cronfeydd wrth gefn wedi eu hadolygu, ac mae rhagor o fanylion ar gael yn adran 9. Mae'r Cronfeydd wrth Gefn wedi cynyddu yn y blynnyddoedd diwethaf, mae'r defnydd a gynlluniwyd ar gyfer cronfeydd wrth gefn wedi'u hadolygu'n fanwl ar gyfer y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae sefyllfa gref y cronfeydd wrth gefn wedi'i defnyddio mewn modd darbodus i reoli'r costau gwybodaeth ychwanegol sydd wedi dod i'r amlwg ar gyfer 2024-25,

yn ogystal â gwneud y gyllideb yn wydn ar gyfer y dyfodol; mae hyn wedi'i egluro mewn mwy o fanylder yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolog.

5. Cefndir

5.1 Ers 2010-11, sy'n cael ei ystyried yn sylfaen cyn caledi, bu cyfnod hir o gyllid gostyngol, ac yna cyfnod o dwf wedi'i dargedu o Swyddogion Heddlu o 2021-22 i 2023-24. Roedd cyllid gan y Llywodraeth wedi gostwng -25% mewn termau real (gan ystyried chwyddiant) erbyn 2021-22. Mae cyllid ychwanegol wedi'i ddarparu dros y 3 blynedd diwethaf, wedi'i dargedu at gynyddu niferoedd Swyddogion fel rhan o Ymgyrch Uplift. Y bwriad oedd bod yn sail ôl-dlodi, ôl ymgyrch Uplift newydd, ond mae'r sefyllfa wedi'i chymhlethu gan y cyfraddau chwyddiant uchel a'r angen i barhau i recriwtio ar y lefel uwch.

5.2 Mae effaith gyffredinol llai o gyllid a phwysau chwyddiant ynghyd â phwysau arall wedi arwain at wneud £45 miliwn o arbedion i'r cyllidebau dros gyfnod o 12 mlynedd. Mae gan Heddlu Gogledd Cymru hanes ardderchog o gyflawni arbedion sydd wedi'u cynllunio, gyda strategaeth o graffu'n llawn ar arbedion sydd wedi'u cynllunio cyn blwyddyn eu cyflawni. Gweler yr arbedion cronus yn y graff isod:

5.3 Cyn cyhoeddi setliad 2020-21, roedd gan y Llywodraeth bolisi yn ei le i gynyddu niferoedd Swyddogion yr Heddlu o 20,000 (Ymgyrch Uplift) dros gyfnod o 3 blynedd. Roedd cyhoeddiadau 2020-21 a 2021-22 yn dyrannu 12,000 o'r swyddogion ychwanegol hyn ymysg Heddluoedd, a dyrannwyd 124 i Heddlu Gogledd Cymru. Roedd y cyhoeddiad cyllid ar gyfer

2022-23 yn rhannu'r 8,000 o swyddogion ychwanegol oedd yn weddill, ac fe gafodd Heddlu Gogledd Cymru 82 arall, oedd yn gyfanswm o 206 (gan gynnwys 8 a ddyrannwyd i Uned Ranbarthol Troseddau Difrifol a Chyfundrefnol). Yn ogystal â'r rhain, ariannwyd deg ar hugain o swyddogion eraill gan y praesept yn 2020-21, gan olygu y bu cynnydd o 236 dros dair blynedd. Cafodd y swyddogion hyn eu recriwtio'n llawn erbyn mis Mawrth 2023, ond bu hyn yn fwy heriol na'r disgwyl oherwydd bod nifer uwch o swyddogion yn gadael y gwasanaeth. Mae cynlluniau recriwtio wedi eu gosod ar gyfer 2024-25 i sicrhau y gellir cynnal y sylfaen newydd o 1,696 swyddog, gan ganiatáu graddfa uwch o athreuliad.

- 5.4 Mae cynnydd mewn cyllid ers 2020/21 wedi canolbwyntio ar Ymgyrch Uplift. Mae grant ychwanegol wedi'i dderbyn er mwyn cynyddu niferoedd swyddogion; ond mae'r grant sylfaen wedi parhau ar yr un lefel yn nhermau arian parod (gostyngiad mewn termau real) sy'n arwain at bwysau cyllidebol mewn meysydd eraill, gan gynnwys mân gostau cynnal nifer uwch o swyddogion. Mae'r dyraniad terfynol o niferoedd a chyllid wedi dylanwadu ar y cynllun at y dyfodol o ran faint o'r gyllideb sydd angen ei neilltuo i ariannu costau cyflogau swyddogion yn y dyfodol, a hefyd faint sy'n gallu cael ei neilltuo ar gyfer costau. Cytunwyd ar wobwr tâl o 7% ar gyfer Swyddogion a Staff o fis Medi 2023, gyda dyraniad cyllid ychwanegol gan y Llywodraeth tuag at y costau cynyddol. Disgwyliwyd i gyfradd cyfraniadau at Bensiwn Cyflogwr Swyddogion yr Heddlu gynyddu hefyd o fis Ebrill 2023, a'r Swyddfa Gartref wedi awgrymu'n gryf y byddai costau ychwanegol y cynnydd hefyd yn cael ei ariannu.
- 5.5 Roedd gan CATC Ionawr 2023 gyllideb gytbwys ar gyfer 2023-24 a 2024-25, fodd bynnag, ers hynny mae nifer o ddigwyddiadau wedi effeithio ar yr amgylchedd economaidd yn gyffredinol, y prif ddigwyddiadau yw:

- Y rhyfel parhaus yn Wcráin
- Y gwrthdaro rhwng Israel a Phalesteina
- Marchnadoedd Olew / Ynni Anwedol
- Gweithredu Brexit
- Problemau Cyflenwi Byd-eang
- Cyfraddau chwyddiant uchel yn arwain at gyfraddau llog uchel
- Dyfarniadau tâl uwch na'r hyn oedd yn y gyllideb
- Ansicrwydd gwleidyddol a newid yn achosi ansicrwydd ariannol

Digwyddodd y digwyddiadau hyn wrth i'r DU ddod allan o bandemig Covid. Roedd y pandemig wedi arwain at nifer o heriau ond hefyd cyfleoedd wrth i arferion gwaith newid a gosod y seilwaith i gefnogi hyn. Roedd y cyd-destun hwn yn gwneud y sail ar gyfer cynllunio ariannol at 2024-25 ymlaen yn ansicr iawn. Roedd y prif bwysau chwyddiant mwyaf yn gysylltiedig â gwobrau tâl o 7% - sy'n sylweddol uwch na'r 2.5% y cyllidebwyd ar ei gyfer. Gan fod costau swyddogion a staff yn cyfrif am oddeutu 80% o gyfanswm costau, mae hyn yn creu cynnydd sylweddol mewn gwariant fel cyfran o'r gyllideb gyffredinol. Mae rhagdybiaethau darbodus wedi eu gwneud ar gyfer y dyfodol yn seiliedig ar wybodaeth sydd ar gael adeg parato'i'r CATC hwn, ond mae ansicrwydd yn parhau'n uchel.

6. Y Broses Gynllunio

- 6.1 Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig (CATC) ynghlwm yn gosod y cyd-destun cynllunio. Mae'n cynnwys ffigyrau'r blynyddoedd diwethaf, ynghyd â rhagamcanion ar gyfer gwariant ac incwm refeniw a chynlluniau ar gyfer cyfalaf a chronfeydd wrth gefn.
- 6.2 Diben pennaf y drefn gynllunio yw blaenoriaethu adnoddau i gysoni'r cynlluniau gwario â blaenoriaethau Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a gweledigaeth y Prif Gwnstabl ac fel y'u nodir yn y Strategaeth Ariannol (Atodiad A y CATC). Mae'r blaenoriaethau wedi'u gosod isod ac wedi'u nodi yng [Nghynllun Heddlu a Throsedd 2021 \(northwales-pcc.gov.uk\)](http://northwales-pcc.gov.uk)

Blaenoriaethau'r Cynllun Heddlu a Throsedd

Darparu Cymdogaethau mwy Diogel

- Mynd i'r afael â throseddau cefn gwlad a bywyd gwyllt a'u hatal
- Gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd swyddogion a staff yr heddlu
- Gwella diogelwch ffyrdd

Cefnogi Dioddefwyr a Chymunedau

- Mynd i'r afael â cham-drin domestig a thrais rhywiol a'u hatal
- Diogelu pobl ddiamddiffyn, gan gynnwys plant
- Mynd i'r afael â seiberdroseddu a'i atal
- Sefydlu Panel Dioddefwyr
- Mynd i'r afael â Throsedd Casineb a'i atal

System Cyfiawnder Troseddol Deg ac Effeithiol

- Cyflwyno Strategaeth Troseddwyr Benywaidd Gogledd Cymru
- Cynyddu'r defnydd o Gyfiawnder Adferol
- Cefnogi a diogelu plant a phobl ifanc a'u dargyfeirio rhag cael eu tynnu i mewn i'r System Cyfiawnder Troseddol
- Mynd i'r afael â'r hyn sy'n achosi troseddu a rhoi cefnogaeth i adsefydlu pobl sydd wedi troseddu

Y blaenoriaethau plismona cenedlaethol yw:

- Lleihau llofruddiaethau a dynladdiad eraill
- Lleihau troseddau difrifol
- Amharu ar gyflenwadau cyffuriau a llinellau sirol
- Gostwng troseddau cymdogaeth
- Mynd i'r afael â throsedd seiber
- Gwella boddhad ymysg dioddefwyr gyda chanolbwynt penodol ar ddioddefwyr cam-drin domestig

- 6.3 Penodwyd Prif Gwnstabl Gogledd Cymru, Amanda Blakeman ar 1 Tachwedd 2022. Adolygodd y Prif Gwnstabl Blakeman strategaeth yr Heddlu y manylir arni yng Nghynllun Strategol Heddlu Gogledd Cymru 2023 – 2026. Gweledigaeth yr Heddlu yw:

Gwneud Gogledd Cymru y lle DIOGELAF i fyw, gweithio ac ymweld ag o yn y DU

Mae'r weledigaeth, y blaenoriaethau, y dull gweithredu a'r canlyniadau dymunol wedi'u crynhoi ar y 'cynllun ar dudalen' isod:

6.4 Comisiynodd y Prif Gwnstabl Blakeman y Rhaglen Optimeiddio a dechreuwyd ar y gwaith ym mis Ionawr 2023, gan ystyried meysydd gweithredol penodol a'r ffordd orau i ddefnyddio'r adnoddau sydd ar gael. Roedd y rhain yn cynnwys adolygiadau penodol o blismona ymateb, dalfa, paratoi ffeiliau gan edrych ar y prosesau a lefel yr adnoddau yn yr ardaloedd hynny. Cafodd y Rhaglen Optimeiddio ei hintegreiddio'n llawn i'r broses gynllunio.

6.5 Adolygwyd y drefn gynllunio ar gyfer 2024-25 gan yr Uned Cynllunio Strategol, Adran Gyllid, Uwch-arweinwyr a'r Prif Swyddogion. Gofynnwyd i bob Gwasanaeth a maes Gweithredol adolygu'r adnoddau sydd ar gael, ystyried yr Adolygiad Optimeiddio, yna nodi arbedion ac

unrhyw fylchau mewn adnoddau a nodwyd yng Nghynllun Rheoli'r Heddlu. Comisiynwyd Adolygiadau Themateg yn ôl y gofyn.

6.6 Roedd y cynlluniau busnes ar gyfer pob maes wedi'u cyflwyno mewn templed, gyda phob adran yn derbyn cwestiynau â strwythur yn gysylltiedig â Datganiad Rheoli'r Heddlu. Mae'r Datganiad yn ystyried y canlynol i asesu'r galw, risg a niwed yn y dyfodol gan ddefnyddio'r adnoddau presennol sydd wedi'u dyrannu:

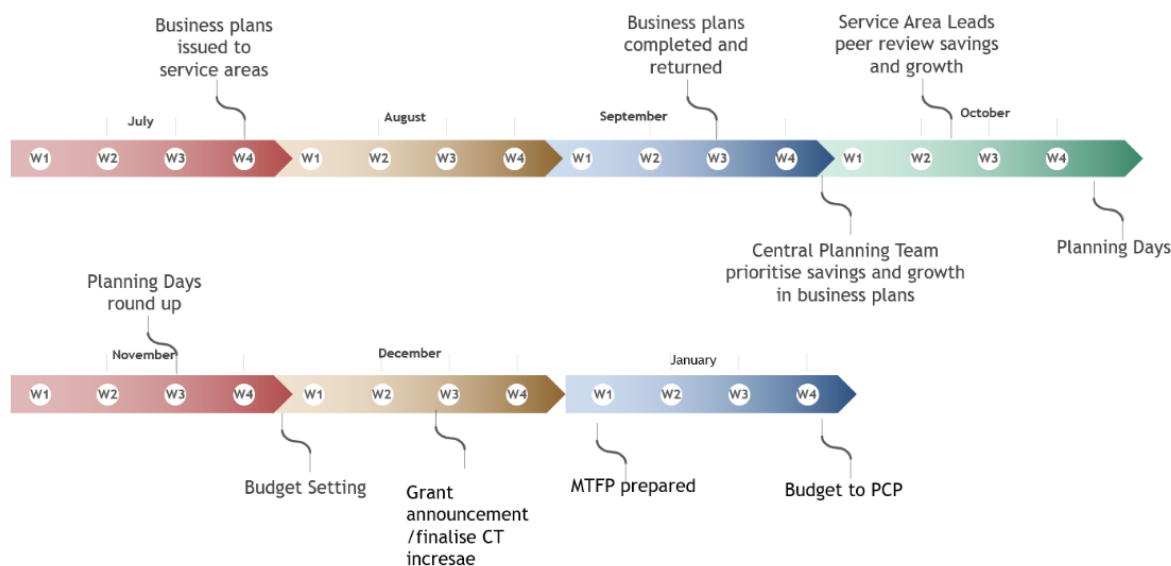
- Y galw presennol
- Dealltwriaeth o alw yn y dyfodol
- Rhagdybiaeth o alw yn y dyfodol
- Capasiti cyfredol: Asedau
- Diogelwch cyflenwad
- Gallu: Pobl
- Gallu: Offer
- Iechyd a lles swyddogion a staff
- Cyflwr: Offer
- Perfformiad Presennol
- Asedau: Galw ar gyfer y dyfodol
- Blwch galw gweddilliol
- Risg o niwed i'r cyhoedd
- Risg o niwed i'r sefydliad

6.7 Meysydd eraill a ystyriwyd yn benodol:

- Dyfarniadau cyflog uwch a chyllid cysylltiedig
- Cynnydd yn y cyfraniadau at bensiwn cyflogwyr Swyddogion yr Heddlu a chyllid cysylltiedig
- Costau Ynni
- Nifer cyfyngedig o swyddogion oherwydd cynnydd mewn ymddiswyddiadau
- Galw wedi'i ddadleoli gan asiantaethau partner
- Gostyngiad posibl yng nghyllid Llywodraeth Cymru a phartneriaid eraill (e.e. Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu)
- Gostyngiad posibl yng nghyllid Cyswllt Ysgolion
- Unrhyw arbedion sydd ar gael ym mhob cyllideb

6.8 Rhoddwyd trefniadau llywodraethu arbennig ar waith ar gyfer y broses gynllunio dan arweiniad Prif Uwch-arolygydd y Gwasanaethau Corfforaethol. Fel y disgrifir isod, dechreuodd y broses ym mis Gorffennaf 2023, gyda Chynlluniau Busnes yn cael eu paratoi dros yr haf. Yn dilyn hyn, cafwyd adolygiad cymheiriaid o gyflwyniadau cyn i gynlluniau gael eu cyflwyno i Brif Swyddogion. Fe arweiniodd y dull corfforaethol a gwaith craffu cynnar gan gydweithwyr at gynllun â chefnogaeth lawn a fydd yn cael ei weithredu dros y 12 i 18 mis nesaf. Yn ogystal â hyn, wrth i ddigwyddiadau ddatblygu, gwnaed gwaith ychwanegol gan yr Uned Cynllunio Strategol a'r Tîm Cyllid Corfforaethol i archwilio'r pwysau costau ychwanegol ac ystyried cyfleoedd i ddefnyddio'r fantolen gref ac ail-bwrpasu cyllidebau refeniw.

Organisational Planning

6.9 Ar yr un pryd cynhaliwyd y drefn arferol ar gyfer datblygu gofynion cyllidebau'r dyfodol, ac mae'r manylion i'w gweld yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Wrth i reolwyr ddatblygu'r cyflwyniadau, rhoddwyd ystyriaeth i'r canlynol:

- Blaenoriaethau Lleol a Chenedlaethol fel y'u nodwyd yn y Cynllun Heddlu a Throsedd a Gweledigaeth yr Heddlu
- Pwysau newydd a phwysau sy'n datblygu
- Y drefn gynllunio strategol
- Datganiad Rheoli'r Heddlu
- Strategaethau eraill yr Heddlu
- Yr hinsawdd economaidd sydd ohoni
- Amcangyfrif o'r adnoddau sydd ar gael i ariannu'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig
- Rhagolygon cyllidebol y cyfnod, gan gynnwys dyfarniadau cyflog
- Y Sefyllfa Ariannol Bresennol
- Y Strategaeth Gyfalaf a'r Rhaglen Gyfalaf, y Cod Darbodus a'u heffaith ar y Gyllideb Refeniw
- Cronfeydd wrth gefn a Balansau
- Creu incwm, gweithgareddau masnachu a grantiau
- Cydweithio
- Effeithlonrwydd o fuddsoddiadau

6.10 Cynhaliwyd nifer o gyfarfodydd gyda thîm y Prif Swyddog i gytuno ar ganlyniad y broses gynllunio. Roedd hyn yn caniatáu defnyddio adnoddau hysbys ar gyfer blaenoriaethau a llywio dyrannu'r Swyddogion Heddlu o nifer y swyddogion hyfforddedig ar gael. Trafodwyd y canlyniad drachefn yn y cyfarfod blynyddol i Osod y Gyllideb gydag Arweinwyr Gwasanaethau ac eraill, a chyfunwyd argymhelliad y Grŵp Cynllunio Sefydliadol, gan gynnwys Cynlluniau Arbedion a'r holl elfennau eraill, wrth lunio'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig ategol. Roedd hyn wedyn yn ffurfio'r cynnig a gyflwynwyd i'r Comisiynydd a'i dîm.

- 6.11 Cynhaliwyd cyfarfod rhwng y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl a'u cynrychiolwyr ar 5 Rhagfyr 2022 i drafod cynigion y gyllideb, a chyfarfod terfynol ar 19 a 20 Rhagfyr 2023 ar ôl i Lywodraeth Cymru a'r Swyddfa Gartref wneud y cyhoeddiad cyllid.

7. Dyraniadau Cyllid

- 7.1 Ni roddodd y Llywodraeth Ddyraniadau Cyllid Dros Dro ar gyfer 2024-25 ar lefel yr Heddlu fel rhan o setliad 2023-24. Fodd bynnag, o'r cynnydd dangosol yng nghyllidebau'r Swyddfa Gartref ar gyfer 2024-25, gellir disgwyl cynnydd o £1.68% (£1.5m) yn rhesymol. Gwnaed cyhoeddiadau yn ystod 2023-24 i gadarnhau ymrwymiad parhaus y Llywodraeth i Ymgyrch Uplift a chynyddu niferoedd Swyddogion Heddlu o 20,000 ar draws y DU., a chynnal y cynnydd hwnnw i'r dyfodol. Rhoddwyd gwobrau tâl o 7% i Swyddogion yr Heddlu a Staff yr Heddlu o fis Medi 2023, cyhoeddodd y Swyddfa Gartref £515 miliwn o gyllid tuag at y gwobrau tâl, sy'n gyfystyr â £5.3 miliwn i Heddlu Gogledd Cymru. Cyhoeddwyd hefyd y byddai Cyfraddau Pensiwn Gweithwyr Swyddogion Heddlu'n cynyddu o 4.4% ac y byddai'r cynnydd hwn yn cael ei ariannu gan y Trysorlys/Swyddfa Gartref, ond ni chyhoeddwyd unrhyw ffigurau.

- 7.2 Cyhoeddwyd Setliad Dros Dro 2024-25 ar 14 Rhagfyr mewn datganiad gweinidogol ysgrifenedig gan Weinidog Troseddau, Plismona a Thân, y Gwir Anrhydeddus Chris Philp AS. Mae chwyddiant y gorffennol wedi cael effaith ar bŵer gwariant plismona. Yn 2023-24, dangosodd Arolwg Cyllideb PACCTS gyfanswm pwysau chwyddiant o gynnydd o £639 miliwn mewn cyllidebau. Roedd hyn yn uwch na'r cynnydd o £454 miliwn yng nghyfanswm y cyllid a roddwyd i Heddluoedd y llynedd. Pe bai pwysau twf eraill yn cael eu cynnwys, byddai'r heddluoedd yn wynebu cynnydd o bron i £1 biliwn mewn costau o'i gymharu â'r flwyddyn gynt. Mae'r Llywodraeth wedi cydnabod chwyddiant cyflogau ac wedi darparu £330 miliwn ychwanegol yn 2023/24. Rhoddir crynodeb isod:

- Rhan o'r cynnydd a ddyfarnwyd fel cynnydd yn y grant penodol i Ymgyrch Uplift, gyda Thelerau ac Amodau i'w cadarnhau, ond disgwylir iddo fod yn seiliedig ar gynnal niferoedd Swyddogion.
- Dyfarniad Cyflog – swm ychwanegol a ddyfarnwyd i adlewyrchu'r dyfarniad cyflog o 7%.
- Grant Pensiynau – cynnydd mewn Grant Pensiwn penodol i adlewyrchu cynnydd yng nghyfradd cyfraniadau'r cyflogwr o 4.3%
- Lleihawyd £76 miliwn yn ail-ddyraniadau'r swyddfa gartref neu'r dyraniad haen uchaf o gyfanswm dyraniad yr Heddlu

- 7.3 Cyhoeddwyd cynnydd o 5.97% yng nghyllid grant sylfaenol y Swyddfa Gartref. Yn ogystal â hyn, cynyddwyd Grant Uplift yr Heddlu o £1.545 miliwn a fydd yn cael ei gynnwys yn y prif grant ar ryw bwynt, drwy gyfuno'r symiau hynn, ceir cynnydd o 7.5% yng nghyllid y Swyddfa Gartref, sy'n adlewyrchu'r wobwr tâl o 7% o fis Medi 2023. Gwnaed cynnydd pellach o £3.173 miliwn yng Ngrant Pensiwn Penodol yr Heddlu, mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn costau o ganlyniad i'r cynnydd yng nghyfradd cyfraniadau'r cyflogwr at Bensiwn yr Heddlu. Ar y cyfan, cynyddodd y cyllid cylchol disgwylid o 10.75%. Roedd y cyfanswm £0.290 miliwn

yn fwy na'r hyn a dybiwyd yn y ffigurau cynllunio terfynol. Mae'r grantiau hyn wedi'u crynhoi isod.

	CATC Ionawr 2023	CATC Ionawr 2023 yn ogystal â'r cynyddiadau disgwylidig	Cyhoeddiad HO Rhagfyr 2023	Cynnydd o 2023-24	Gwahaniaeth o'r hyn a ddisgwyliwyd
	2023-24	2024-25	2024-25	2024-25	2024-25
Grant	£88,714,919	£95,520,705	£94,011,691	£5,296,772	-£1,509,014
Uplift	£2,833,187	£2,833,187	£4,378,561	£1,545,374	£1,545,374
Grant Pensiwn	£1,582,031	£4,502,051	£4,755,540	£3,173,509	£253,489
Cyfanswm	£93,130,137	£102,855,943	£103,145,792	£10,015,655	£289,849

7.4 Nid yw'r polisi Plismona wedi'i ddatganoli i Lywodraeth Cymru a darperir cyllid i'r pedwar Heddlu yng Nghymru drwy drefniant tair ffordd sy'n cynnwys y Swyddfa Gartref, Llywodraeth Cymru a threth y Cyngor. Dim ond rhan o'r prif grant a gaiff ei dalu gan Lywodraeth Cymru, caiff gweddill yr arian ei osod gan fformiwla'r Swyddfa Gartref sy'n golygu bod yr ardaloedd Plismona yn Lloegr a Chymru'n derbyn yr un cynnydd i'r grant sylfaenol. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi darparu grantiau penodol ar gyfer Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a Swyddogion Cyswllt Ysgolion. Mae trafodaethau wedi bod yn mynd rhagddynt dros y misoedd diwethaf am gyllid Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu, a disgwylir gostyngiad sylweddol. Cadarnhawyd hefyd y bydd cyllid Swyddogion Cyswllt Ysgolion yn dod i ben yn 2024-25 a fydd yn cynrychioli gostyngiad o £0.388 miliwn yng nghyllid Gogledd Cymru.

7.5 Mae lefel uchel o ansicrwydd o ran cyllid i'r dyfodol gydag etholiad cyffredinol yn debygol o gael ei gynnal yn 2024.

8. Cyllideb 2024-25 a Chyllideb Gynlluniedig 2025-26 i 2028-29

8.1 Mae manylion y Gyllideb a'r newidiadau ar gyfer 2024-25 a'r blynyddoedd i ddod i'w gweld yn Atodiad A.

8.2 Mae'r prif ragdybiaethau a'r newidiadau o CATC Ionawr 2023 fel a ganlyn:

- Chwyddiant tâl blynyddol o 7% o fis Medi 2023 i fis Awst 2024, y rhagdybiaeth flaenorol oedd 2.5%.
- Cynnydd dyfarniad cyflog o 2.5% y flwyddyn o fis Medi 2024 ymlaen, gyda chyfwerth o 0.5% wedi'i glustnodi mewn cronfeydd wrth gefn i liniaru dyfarniad uwch ym mis Medi 2024.
- Cynnydd uwch mewn cynyddrannau wedi'u cynnwys wrth i Swyddogion Uplift symud ymlaen drwy'r graddau, mae hyn wedi gostwng yn 2024-25 i adlewyrchu cynnydd mewn ymddiswyddiadau.

- Chwyddiant Cyffredinol wedi'i gyfrifo fesul llinell ar gyfer 2024-25, y cyfartaledd cyffredinol yw tua 5.5%, cyfradd o 7% a ddefnyddir os nad oes ffigur penodol. Tybir cynnydd o 2% yn 2025-26 ymlaen lle nad yw'r swm yn hysbys.
- Wedi edrych ar gynnydd mewn ynni dros gyfnod o 3 blynedd i ddelio ag amrywioldeb. Swm a ariennir gan gronfa wrth gefn wedi'i dynnu o'r gyllideb, ond mae'r gronfa wrth gefn yn dal yno. Cyllideb yn seiliedig ar amcangyfrif o'r gost a gyfrifwyd gydag ymgynghorwyr ynni.
- Cynnydd o 4.97% yn 2024-25 (£16.56) a £13 y flwyddyn yn Nhreth y Cyngor yn y blynyddoedd dilynol, sy'n cyfateb i 3.72% yn 2025-26, 3.58% yn 2026-27, 3.46% yn 2027-28 a 3.35% yn 2028-29. Wedi cynyddu o £12 yn CATC mis Ionawr 2023 i adlewyrchu pwysau o ran costau.
- Grantiau Cyffredinol y Llywodraeth yn cynyddu 5.97% yn 2024-25 ac 1% ar gyfer y blynyddoedd a ganlyn.
- Bod y grant sylfaenol yn cynnwys Uplift a'r holl gynnydd eraill (hynny yw nad oes unrhyw gyllid ychwanegol ar gyfer cynnydd cynyddrannau Swyddogion Uplift yn y dyfodol).
- Cyfradd Cyflogwyr Swyddogion Heddlu wedi cynyddu 4.3% ac fe'i hariennir gan grant penodol ychwanegol.
- Bod y Grant Cyfalaf wedi'i dynnu'n ôl, bydd buddsoddiad cyfalaf yn cael ei ariannu drwy gyfuniad o gyllid uniongyrchol, cronfeydd wrth gefn a benthyca, oll yn deillio o'r gyllideb refeniw.
- Cynnydd o 0.99% yn y sylfaen drethu ar gyfer 2024-25. Cynnydd o 0.25% yn y sylfaen drethu o 2025-26 ymlaen. Efallai y bydd cynnydd pellach yn y premiwm ar ail gartrefi ond efallai y bydd gostyngiad yn nifer yr ail gartrefi hefyd, a fyddai'n gostwng y sylfaen.
- Ni fydd y Rhwydwaith Gwasanaethau Brys bellach yn cael ei roi ar waith yn ystod y cyfnod a gwmpesir gan y CATC hwn, ac felly mae wedi'i ddileu o'r amcangyfrifon refeniw. Mae'r gronfa wrth gefn yno o hyd.
- Cyfraniadau i'r Gronfa wrth Gefn Gyffredinol i sicrhau nad yw'r balans yn disgyn yn is na'r isafswm o 3% o werth y Gyllideb Refeniw Net. Mae £0.125m wedi'i gynnwys yn y gyllideb o 2027-28.
- Bydd grantiau arbennig ar gyfer Swyddogion Cyswllt Ysgolion yn cael eu tynnu'n ôl, bydd y grant ar gyfer Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu yn cael eu gostwng.

Mae hyn yn rhoi sefyllfa gyffredinol fel a ganlyn:

	Blynyddol	Blynyddol	Blynyddol	Blynyddol	Blynyddol
	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb
	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwaelodlin	188,959	200,281	206,720	214,611	221,667
Tâl Chwyddiant	11,154	5,237	6,595	5,632	5,821
Cynnydd mewn cyfradd Cyflogwyr Swyddogion yr Heddlu	2,880				
Chwyddiant nad yw'n gysylltiedig â chyflog	2,236	1,202	1,296	1,424	1,231
Cynnydd Grant Penodol Uplift	-1,545				
Cynnydd Grantiau Pensiwn	-3,174				
Arbedion	-3,171				
Twf Strwythurol	927				
Twf	1,239				
Colli grantiau Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a grantiau Swyddogion Cyswllt Ysgolion	776				
Gofynion Cyllideb	200,281	206,720	214,611	221,667	228,719
Cyfanswm Grant	-94,012	-94,952	-95,901	-96,860	-97,829
Praesept o Dreth y Cyngor	-106,269	-110,496	-114,743	-119,011	-123,299
Cyfanswm	-200,281	-205,448	-210,644	-215,871	-221,128
Bwlch yn y Gyllideb	0	1,272	3,967	5,796	7,591
Arbedion i'w canfod yn y flwyddyn (heb eu nodi eto)	0	1,272	2,695	1,829	1,795
% y cynnydd yn Nhreth y Cyngor	4.97%	3.72%	3.58%	3.46%	3.35%
£ o gynnydd yn Nhreth y Cyngor	16.56	13	13	13	13

8.3 Roedd y gylchred gynllunio'n canolbwyntio ar alinio adnoddau a blaenoriaethau wrth osod cyllideb gytbwys a darparu gwerth am arian i dalwyr treth lleol dros y tymor canolig fel y nodwyd yn y Strategaeth Ariannol. Yn seiliedig ar y rhagdybiaethau a nodwyd, yr allbynnau a'r materion penodol a ddeliwyd â nhw fel rhan o'r gylchred oedd:

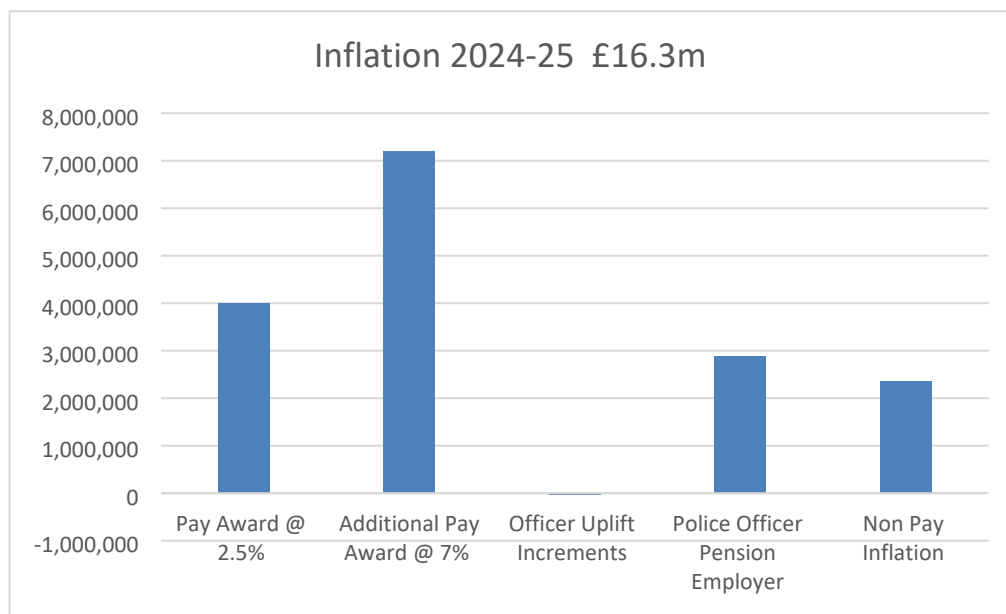
- **Chwyddiant -**

- chwyddiant uchel yn gysylltiedig â chyflog
- chwyddiant uchel nad yw'n gysylltiedig â chyflog
- cynnydd yng nghyfradd Cyflogwr Pensiwn Swyddogion Heddlu
- **Arbedion -**
  - Arbedion maes gwasanaeth
  - Arbedion Gweithredol a Chorfforaethol
- **Twf -**
  - Ail-flaenoriaethu Swyddogion yr Heddlu
  - Rhaglen Optimeiddio
  - Twf Strwythurol
  - Twf galw a blaenoriaeth
  - Galw dadleoledig

Chwyddiant

- 8.4** Un o'r problemau mwyaf a ddaeth i'r amlwg ac a ddatblygodd dros y cyfnod cynllunio oedd y gost ychwanegol sydd ynghlwm â chwyddiant cyflogau. Mae hyn, ynghyd â chwyddiant nad yw'n gysylltiedig â chyflogau, wedi arwain at gynnydd net o £16.3 miliwn yn sgil chwyddiant. Caiff hyn ei egluro isod:

Categori	£
Dyfarniad Cyflog wedi'i gyllidebu ar 2.5%	3,988,535
Dyfarniad Cyflog Ychwanegol 7%	7,197,774
Cynydrannau Uplift Swyddogion	-31,200
Pensiwn Cyflogwr Swyddogion yr Heddlu	2,878,616
Chwyddiant nad yw'n gysylltiedig â chyflog	2,236,340
Cyfanswm y cynnydd chwyddiannol	16,270,065
Grant ychwanegol tuag at y cynnydd o 7% yn y gyfradd sylfaenol	-3,796,772
Grant ychwanegol tuag at y cynnydd o 7% yn yr ymgyrch Uplift	-1,545,374
Grant ychwanegol tuag at y cynnydd Pensiwn	-3,171,000
Cyfanswm y cyllid ychwanegol	-8,513,146
Chwyddiant net	7,756,919

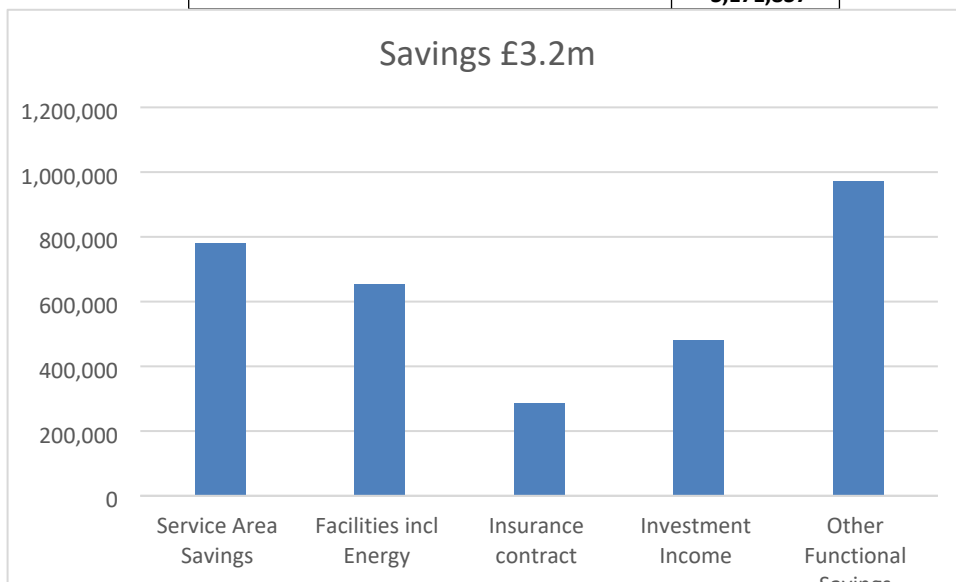
- 8.5 Dyfarniad tâl** - Roedd CATC Ionawr 2023 yn cynnwys rhagdybiaeth o gynnydd o 2.5% mewn dyfarniadau cyflog Heddwision a Staff o fis Medi 2023, a oedd yn gyfanswm o £3.988m yn y gyllideb. Roedd y dyfarniad terfynol ar gyfer cynnydd o 7%, a gynyddodd y chwyddiant cyflog £7.198m i gyfanswm o £11.186m. Cyhoeddodd y Swyddfa Gartref y byddent yn darparu grant ychwanegol tuag at y gwobrau tâl uchel annisgwyl o uchel. Penodwyd cyfanswm o £5.342 miliwn o grant ychwanegol i Ogledd Cymru, roedd 3.797 miliwn o'r swm hwn yn grant sylfaenol a £1.545 miliwn wedi'i gynnwys yn y grant Uplift penodol. Arweiniodd hyn at fwlch heb ei gyllidebu o £1.856 miliwn.
- 8.6 Cynyddrannau** - Disgwyliwyd costau cynyddrannol ychwanegol o £0.569 miliwn wrth i Swyddogion ychwanegol drwy'r ymgyrch Uplift ddatblygu drwy'r pwyntiau cyflog, fodd bynnag, yn sgil y cynnydd mewn diswyddiadau, nid oedd hyn yn ofynnol yn y gyllideb gyflogau ddiweddar gyda gostyngiad bach o £0.031 miliwn wedi'i gynnwys. Mae costau cynyddrannau i'r dyfodol wedi cael eu cynnwys yn y cynnydd mewn costau o flwyddyn 5 ymlaen.
- 8.7 Cyfradd Pensiwn Cyflogwyr Swyddogion Heddlu** - Cyhoeddodd y Swyddfa Gartref ac Adran Actiwari'r Llywodraeth y byddai cyfradd Pensiwn Cyflogwyr Swyddogion yr Heddlu'n cynyddu o 31% i 35.3% o fis Ebrill 2024. Bydd hyn yn arwain at gynnydd o £2.878 miliwn. Mae Cynllun Pensiwn yr Heddlu'n gynllun nas ariannir a gaiff ei warantu gan y Trysorlys, dyrannwyd £3.171 miliwn o gyllid ychwanegol i Heddlu Gogledd Cymru.
- 8.8 Chwyddiant nad yw'n gysylltiedig â thâl** - mae'r cynnydd cyffredinol o £2.236 miliwn yn oddeutu 3.6% o'r gyllideb nad yw'n gysylltiedig â staff o £62.5 miliwn. Fodd bynnag, mae hyn yn cynnwys rhai gostyngiadau mewn meysydd megis ynni, lle, er bod y costau'n llawer uwch nag yr oeddynt ddwy flynedd yn ôl, maent yn is na'r disgwyl adeg yma y llynedd. Adolygwyd y llinellau cyllidebol fesul llinell a'r chwyddiant penodol a ddefnyddiwyd lle bo modd. Mae gennym rai contractau gyda chynnydd ar sail CPI blyneddol yn cael ei ddefnyddio ar yr adeg, gan arwain at gyfraddau chwyddiant uchel 2024 yn bwydo i mewn i gostau 2024-25.

- **Chwyddiant cyffredinol nad yw'n gysylltiedig â thâl CATC** - Dyma'r chwyddiant sylfaenol o 7% sydd wedi'i gynnwys yn CATC Ionawr 2023.
- **Pensiynau Anafiadau** - Dyma'r unig elfen o Bensiynau'r Heddlu sy'n parhau yn y Gyllideb Refeniw. Mae'r cynyddiadau'n seiliedig ar ffigurau chwyddiant Medi 2023, sydd wedi arwain at gynydd cyffredinol o 7%.
- **Yswiriant** - Mae costau yswiriant yr Heddlu wedi cynyddu yn y blynyddoedd diwethaf, yn rhannol oherwydd nifer cyfyngedig o gwmnïau sydd ar gael yn y farchnad ac yn rhannol oherwydd costau setliadau. Mae'r cynnydd chwyddiannol o 7% wedi'i gynnwys. Fodd bynnag, arweiniodd trafodaethau contract at arbedion cyffredinol.
- **Ynni** - Mae prisiau ynni, nwy a thrydan wedi bod yn gyfnewidiol iawn dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi symud i gontract prisio amrywiol lle y gellir prynu nwy a thrydan fesul chwarter; dros y tymor canolig bydd hyn yn galluogi prynu nwy a thrydan am brisiau is. Roedd cyllideb 2023-24 yn cynnwys £1.3 miliwn i'w ariannu gan gronfeydd wrth gefn, mae hwn wedi cael ei waredu ac mae'r gyllideb sylfaenol wedi cael ei gosod ar £2.7 miliwn yn seiliedig ar amcangyfrifon gan yr ymgynghorwyr Ynni. Mae costau ynni'n parhau i fod yn gyfnewidiol a rheolir y risg drwy'r strategaeth brynu a'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.
- **Costau ystâd** - Chwyddiant cyffredinol o 4%
- **Tanwydd** - fel y prisiau ynni, mae prisiau tanwydd wedi bod yn newidiol, a hynny ers sawl blwyddyn bellach. Fodd bynnag, yn yr un modd â chostau ynni, mae cynyddiadau tanwydd yn is na'r disgwyl yn CATC 2023. Mae cronfa wrth gefn tanwydd eisoes ar gael ac os yw'r prisiau tanwydd uchel yn parhau, bydd y gronfa wrth gefn yn cael ei defnyddio ar eu cyfer.
- **Ffilyd** - adolygwyd costau eraill y ffilyd ar gyfer chwyddiant ychwanegol a ddisgwylir.
- **TGCh** - Fel arfer mae gan feddalwedd TG a chontractau cynnal a chadw gynydd blynyddol sy'n gysylltiedig â chwyddiant; Mae chwyddiant yn oddeutu 7%, ond ceir rhywfaint o arbedion cyffredinol drwy'r contract caffael newydd.
- **Arall** - mae hyn yn ymwneud â chontractau eraill sydd â chynnydd blynyddol sy'n gysylltiedig â chwyddiant, fel Pensiynau Swyddogion, darpariaethau meddygol amrywiol, cydweithrediadau amrywiol, a chontractau llai eraill.

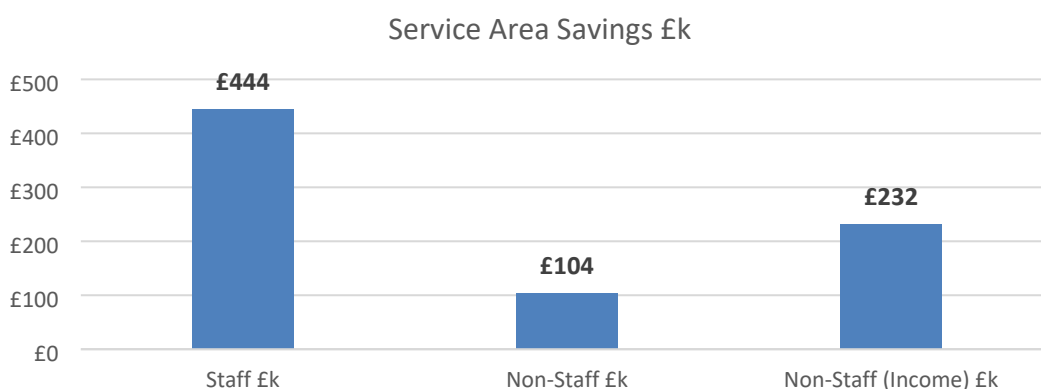
Arbedion

- 8.9** Mae gan Heddlu Gogledd Cymru gofnod rhagorol o nodi a darparu arbedion, gyda dros £6.1 miliwn o'r rhain wedi'u darparu dros y 2 blynedd diwethaf drwy'r broses gynllunio. Ond, mae arbedion effeithlonrwydd a nodir gan feysydd gwasanaeth wedi bod yn anoddach eu canfod dros amser. Oherwydd yr amgylchiadau presennol nodwyd arbedion a chyfleoedd lefel corfforaethol eraill, gyda'r fantolen gref yn galluogi rhai o'r arbedion ychwanegol hyn. Gweler crynodeb o'r manylion yn y tabl a'r graff isod:

Categori	£
Arbedion maes gwasanaeth	-780,516
Cyfleusterau gan gynnwys Ynni	-653,559
Contract Yswiriant	-286,125
Incwm Buddsoddi	-480,669
Arbedion Gweithredol Eraill	-970,969
	-3,171,837

- **Arbedion Maes Gwasanaeth** - Gofynnwyd i Feysydd Gwasanaeth edrych ar gyfanswm arbedion o £0.960 miliwn. Cyflwynwyd cyfanswm y cynigion ac wrth graffu, y swm terfynol a gymerwyd oedd £0.761m. Roedd y rhain yn gyfuniad o staff, unigolion nad ydynt yn staff ac incwm ychwanegol. Aseswyd effaith yr arbedion hyn, eu hymarferoldeb a ph'un a oeddent yn gwrthdaro â'r blaenoriaethau. Mae'r rhain wedi'u crynhoi isod:

Arbedion Gweithredol a Chorfforaethol:

- **Cyfleusterau (gan gynnwys Ynni)** - Aseswyd costau ynni fel rhan o CATC 2023 a rhagwelwyd cynyddiadau sylweddol yn 2023-24 a 2025-26. Mae'r marchnadoedd ynni wedi setlo ers y llynedd, ac mae buddion y strategaeth brynu newydd yn amlwg. Yn seiliedig ar y rhagolygon

ar ddechrau'r flwyddyn, rhagwelir y gellir cymryd £0.596 miliwn o'r gyllideb ynni yn 2025-26. Lliniarir y risg o gynyddiadau pellach gan gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd. Roedd balans yr arbediad yn sgil yr incwm cynyddol.

		Cyllideb Sylfaenol	Rhagamcan Ebrill 23	Amrywiant
FY24-25	Trydan	£2,513,466	£2,117,150	-£396,316
	Nwy	£762,098	£562,122	-£199,976
	Cyfanswm	£3,275,564	£2,679,272	-£596,292
FY25-26	Trydan	£2,685,790	£1,999,383	-£686,407
	Nwy	£715,041	£505,058	-£209,983
	Cyfanswm	£3,400,831	£2,504,441	-£896,390

- **Contract Yswiriant** - Disgwyliwyd i'r contract yswiriant gynyddu o 25% fel rhan o CATC 2023. Mae gwaith yr Adran Gaffael wedi arwain at newid cyflenwr a lleihau'r costau. Mae'r arbediad yn ystyried chwyddiant disgwyliedig o oddeutu 15% ar ddechrau 2024-25. Yr arbediad ar gyfer 2024-25 yw £0.286 miliwn.
- **Incwm Buddsoddi** - Mae cyfraddau llog wedi cynyddu dros y 12 mis diwethaf; fodd bynnag, disgwylir iddynt ostwng dros y ddwy flynedd nesaf. Mae amcanestyniadau wedi cael eu gwneud yn seiliedig ar ragolygon llif arian ac amcanestyniadau cyfraddau llog a ddarparwyd gan ymgynghorwyr Rheoli'r Trysorlys. Mae'r swm i'w chynnwys yn y gyllideb yn barhaol yn seiliedig ar barodrwydd i dderbyn risg lle gallai dull rhy ymosodgar arwain at angen am doriadau yn y dyfodol, ond gallai dull rhy ofalus arwain at doriadau mewn meysydd eraill yn y flwyddyn ariannol bresennol. Dull y Strategaeth Ariannol yw bod yn ofalus, ac mae strategaeth rheoli'r trysorlys yn gwrthwynebu risg. Mae'n rhaid i'r incwm buddsoddi yn y gyllideb fod yn addas. Mae cynnydd o £0.481 miliwn wedi cael ei gynnwys yn y gyllideb refeniw'n barhaol, sy'n golygu, dros y ddwy flynedd nesaf, y bydd swm untro o £1.5 miliwn a £1 miliwn hefyd yn cael ei ddyrannu i gyllid Cyfalaf o'r incwm llog ychwanegol.
- **Arbedion gweithredol eraill** - mae hyn yn cynnwys symiau sydd eisoes wedi'u cynnwys fel rhan o CATC 2023 o £0.454 miliwn o'r contract caffael TG a £0.157 miliwn o arbedion eraill. Arbedion ychwanegol o £0.159 miliwn o'r gyllideb TG, gostyngiad NPAS o £0.077 miliwn gyda balans o £0.123 miliwn drwy arbedion llai ym maes Fflyd, Y Gyfraith, Hyfforddiant ac AD.

Mae cyfanswm arbedion o £3.753miliwn yn swm sylweddol, cyfwerth â gostyngiad o £10.43 ym Mand D Treth y Cyngor. Mae rhai o'r arbedion yn cynyddu'r risg o fewn y gyllideb flynyddol ond mae ein mantolen gref yn galluogi lliniaru'r risg hon.

Twf

- 8.10 Twf a Buddsoddiad i fodloni galw newidiol a newydd yn weddol gymhleth eleni. Gellir rhannu'r rhain yn bedwar categori fel isod, yn ogystal â'r manylion:
- **Swyddogion Heddlu** - gwneud y mwyaf o'r swyddogion sydd ar gael, yn bennaf drwy Optimeiddio, cyfyngu ar arbedion oherwydd gofynion Uplift, a thwf o ganlyniad recriwtio i'r eithaf. Dim cost ychwanegol.
  - **Twf Strwythurol** - Eitemau wedi'u nodi lle nad oes unrhyw opsiynau ymarferol eraill. £0.927m
  - Nodi twf drwy'r **broses gynllunio**. £1.239 miliwn
  - **Galw wedi'i ddadleoli** – mae £0.776m wedi'i gynnwys yn y ffigur hwn yn benodol i ariannu Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a Swyddogion Cyswllt Ysgolion.
- 8.11 **Dyrannu Swyddogion Heddlu** - Mae'r cynnydd yn niferoedd swyddogion o 206 Uplift a'r 30 a ariannwyd o'r Praesept cyn Uplift wedi arwain at sefydlu 1696 o swyddogion cyfwerth â llawn amser. Dyma felly nifer y swyddi yn y gyllideb y mae'n rhaid cynnwys y swyddogion ar Brawf yn eu blwyddyn gyntaf nad oes modd eu hadleoli.
- Mae cynnydd sylweddol wedi bod mewn cyfraddau gadael yn ystod y 2 flynedd ddiwethaf, oherwydd cynnydd mewn ymddiswyddiadau swyddogion gwasanaeth byr. Mae wedi cynyddu o 1-2 bob mis i 3-4 bob mis.
  - Mae hyn wedi arwain at yr angen i barhau gyda lefel uchel o recriwtio (4 o 33 y flwyddyn, yn hytrach na 4 o 18).
  - Bellach mae 99 o recriwtiaid na ellir eu hadleoli yn cael eu hyfforddi ar unrhyw adeg benodol, 45 yn fwy na'r 54 a fwriadwyd yn flaenorol, a bydd hyn yn wir am o leiaf 2 flynedd.
  - Does dim capasiti i gynyddu nifer y recriwtiaid.
  - Felly, nifer y swyddi gweithredol sydd ar gael yw 1597.
- 8.12 Roedd y Rhaglen Optimeiddio wedi gwneud cryn dipyn o waith i optimeiddio rolau swyddogion, ac roedd hefyd wedi nodi lle y byddai'n fwy effeithlon gwneud pethau'n wahanol a lle'r oedd angen peth twf. Nodwyd peth twf pellach yn ystod y broses gynllunio. Cynhaliwyd ymarfer hefyd gan feisydd Gwasanaeth i nodi swyddi y gellid eu haildyrannu. Arweiniodd hyn at nodi 26 o swyddi yn ogystal â'r 12 swydd Uplift a oedd ar gael (cyfwerth ag arbediad o £1.430 miliwn). Arweiniodd hynny at 38 swydd newydd fel y gwelir isod:

Officer Growth

Delivering safer neighbourhoods

- Sgt Patrol x 2
- Professional Development Unit x 10

Supporting victims and communities

- DS MOSOVO x 1
- DS CRU x 1
- Diversity Officer x 1

Fair and effective Criminal Justice System

- Sgt Audit and Inspection Team x 1
- Driving Instructor x 2
- PSD DC Investigator x 2
- PSD DC ACU x1
- PSD DI x 1
- Domestic Abuse Case Team x 16

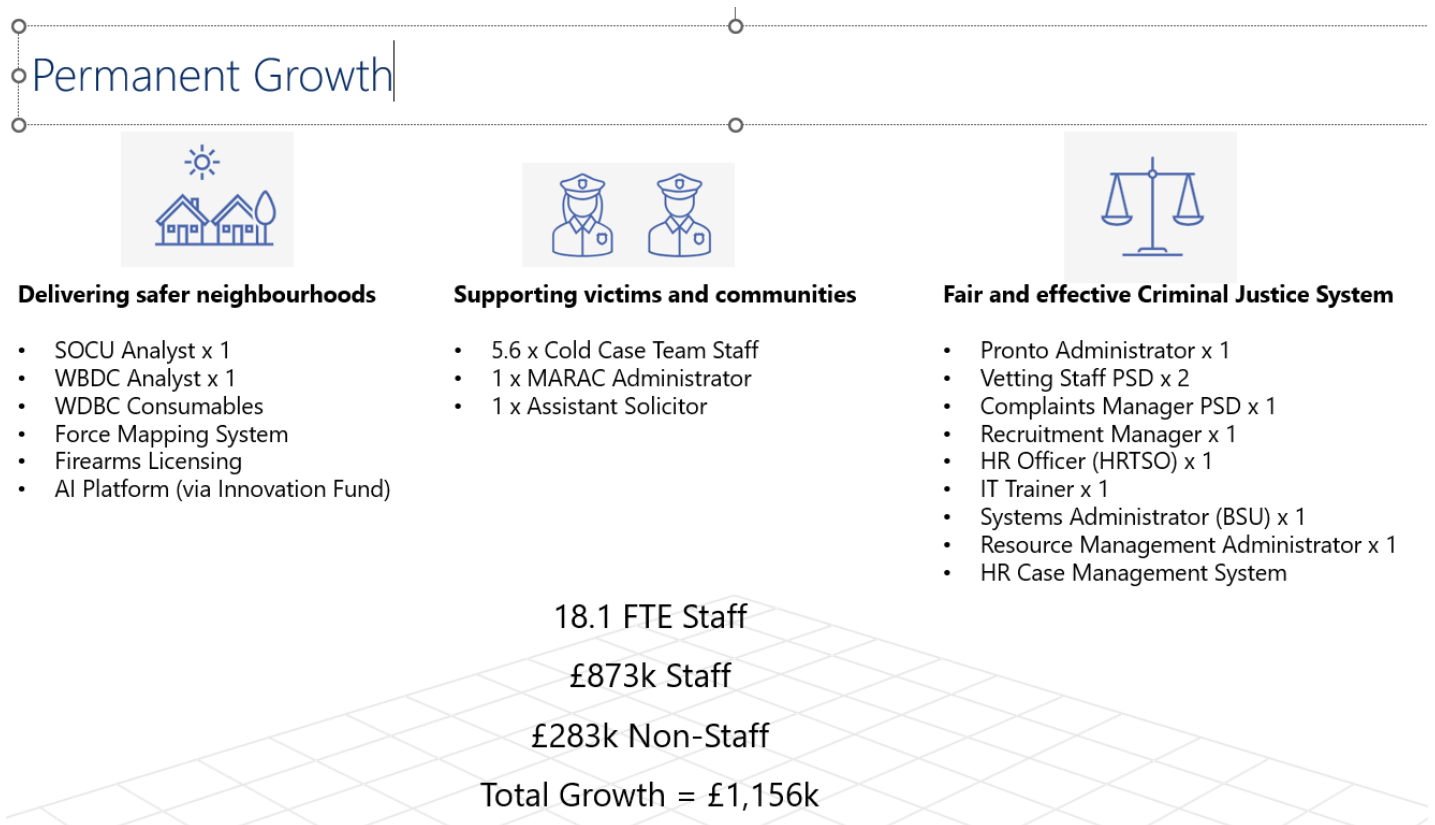

8.13 Twf Strwythurol - Costau sydd naill ai wedi cael eu nodi fel rhan o fusnes arferol neu drwy'r broses gynllunio lle nad oes unrhyw opsiwn ymarferol arall yw'r rhain. Yn wreiddiol, amcangyfrifwyd bod y costau a oedd ynghlwm â'r opsiynau'n £1.6 miliwn, ond gostyngwyd y ffigwr hwn i £0.927 miliwn drwy nodi ffrydiau cyllid eraill, gwaith lliniaru drwy'r fantolen, neu leihau'r costau. Dyma fanylion y twf isod:

Disgrifiad	Cyllid Cytunedig	Sylwadau
Clwb Pêl-droed Wrecsam - Therapi Galwedigaethol - Uned Gymorth yr Heddlu a Thimoedd Plismona Cymdogaeth	£150,000	Costau goramser uwch
Uned Iechyd Galwedigaethol Meddygol	£150,000	Costau mewn perthynas â chynnal cyfraddau recriwtio uchel
SARC - gwasanaethau plant a phobl ifanc	£140,000	Hysbysiad contract i Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
Datrysiadau'r Ystafell Reoli - Cytunwyd Ebrill 24	£112,470	Gofynion storio data
Cydweithio Cenedlaethol/Rhanbarthol	£67,824	Cynnydd mewn rhai presennol ynghyd â rhai newydd
Cydweithrediad Plismona Arfog GC	£62,766	O ganlyniad i'r GMP yn tynnu'n ôl
Cynnydd ym Mhrisiau Contractau Eraill	£49,356	Cynnydd ym Mhrisiau Contractau Amrywiol Eraill
Costau Ffonau Symudol	£44,613	Cynyddu gofynion data
Lletya Cŵn	£40,069	Cynnydd yn y galw
Costau Azure TGCh	£40,000	Mewn cysylltiad â gofynion storio data
Costau Blwyddyn 3 Trwyddedau Microsoft	£38,491	Contract

Ymgynghorydd Trefn a Diogelwch y Cyhoedd Ar Alwad	£16,900	Cynnydd goramser
Galwad Allan Technoleg HGC	£15,000	Galwad Allan Technoleg HGC
	£927,489	

8.14 Twf o'r cylch cynllunio - Dilynwyd proses drylwyr fel rhan o'r broses gynllunio gan graffu'r cais twf yn erbyn Datganiad Rheoli'r Heddlu, data sydd ar gael a'u paru â blaenoriaethau. Craffwyd ar hyn ymhellach drwy adolygiadau cymheiriaid cyn ei gyflwyno i Brif Swyddogion. Cyfanswm y ceisiadau refeniw gwreiddiol oedd £2 filiwn (staff) a £0.760 miliwn (nid staff). Parwyd hyn â'r adnoddau a oedd ar gael cyn y cyhoeddiadau cyllid ar 14 Rhagfyr. Cyfanswm y cytundeb terfynol oedd £0.873 miliwn (staff) a £0.283 miliwn (nid staff). Ceir crynodeb o'r rhain dan y categorïau blaenoriaeth isod:

- **Twf OPCC** - nododd y broses £0.083 miliwn o dwf yng nghyllidebau OPCC. Mae hyn yn adlewyrchu cynnydd a'r cyfraniadau newydd i bartneriaid cenedlaethol a rhanbarthol yn y meysydd cymorth dioddefwyr damweiniau ffordd, Trais yn Erbyn Menywod a Genethod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol; Bwrdd Gwrth-hiliaeth Rhanbarthol, Diogelwch Cymunedol a chyffwrdd eraill.

8.15 Galw Dadleoledig

Galw Dadleoledig - un o nodweddion y rownd cynllunio eleni oedd partneriaid yn tynnu'n ôl yn rhannol yn llwyr o gytundebau cyllid yn sgil toriadau yng nghyllidebau'r sector cyhoeddus, yn ogystal â chynnydd yn y galw cyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cyllid yn cael ei dynnu'n ôl gan bob ardal leol o'r sector cyhoeddus gan gynnwys Swyddfa'r Crwner, Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a ariannir gan ALI, cyllid SARC gan y Bwrdd Iechyd, a chytundebau cydweithio gyda chyrrff plismona eraill; yn ogystal â galw cynyddol megis ar gyfer plismona gemau pêl-droed. Adlewyrchir y rhain o fewn y twf uchod. Bu'n rhaid ystyried dau faes yn benodol yn hwyr yn y rownd cynllunio, sef gostwng cyllid Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a thynnu cyllid Swyddogion Cyswllt Ysgolion yn ôl yn llwyr.

- 8.16 **Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu** - trafodwyd nifer Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a ariannir gan Lywodraeth Cymru drwy'r flwyddyn. Roedd CATC 2023 yn cynnwys targed o 222 Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu gyda 121 o'r rhain yn cael eu hariannu drwy Lywodraeth Cymru, er rhagwelwyd y byddai'r nifer gwirioneddol rhwng 175 a 200 yn seiliedig ar ddau gyfnod recriwtio yn y flwyddyn (caiff nifer o Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu eu recriwtio fel Swyddogion yr Heddlu bob blwyddyn, sy'n golygu bod y trosiant yn uchel). Yn ystod y flwyddyn, awgrymwyd y dylid tybio 81 o Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu yn y broses gynllunio. Yn seiliedig ar waith blaenorol ac adolygiad fel rhan o'r broses gynllunio, aseswyd bod angen 194 o Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu. Rhoddwyd cynllun ar waith i gynyddu praeseptau i ariannu 5 Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu, ac i gefnogi hyn gan ddefnyddio'r gronfa wrth gefn a glustnodwyd yn ôl yr angen. Fel rhan o'r cyhoeddiadau cyllid ym mis Rhagfyr, fe ddaeth i'r amlwg fod ffigur Llywodraeth Cymru'n fwy tebygol o fod yn 61, adolygwyd y cynllun cyllid ymhellach, gyda 5 Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu'n cael eu hariannu drwy'r praeseptau. Mae'r ffigurau wedi'u crynhoi isod:

	2023 CATC	2024 Modelu	2024 Terfynol
Wedi'i ariannu'n wreiddiol gan LIC	101	81	61
Arian ychwanegol gan LIC	20	0	0
Cyngor Bwrdeistref Wrecsam	4	0	0
Cyllideb sylfaenol HGC	86	91	91
Twf 2024-25	0	5	10
Cronfeydd wrth gefn neu grantiau eraill	11	17	32
Cyfanswm	222	194	194

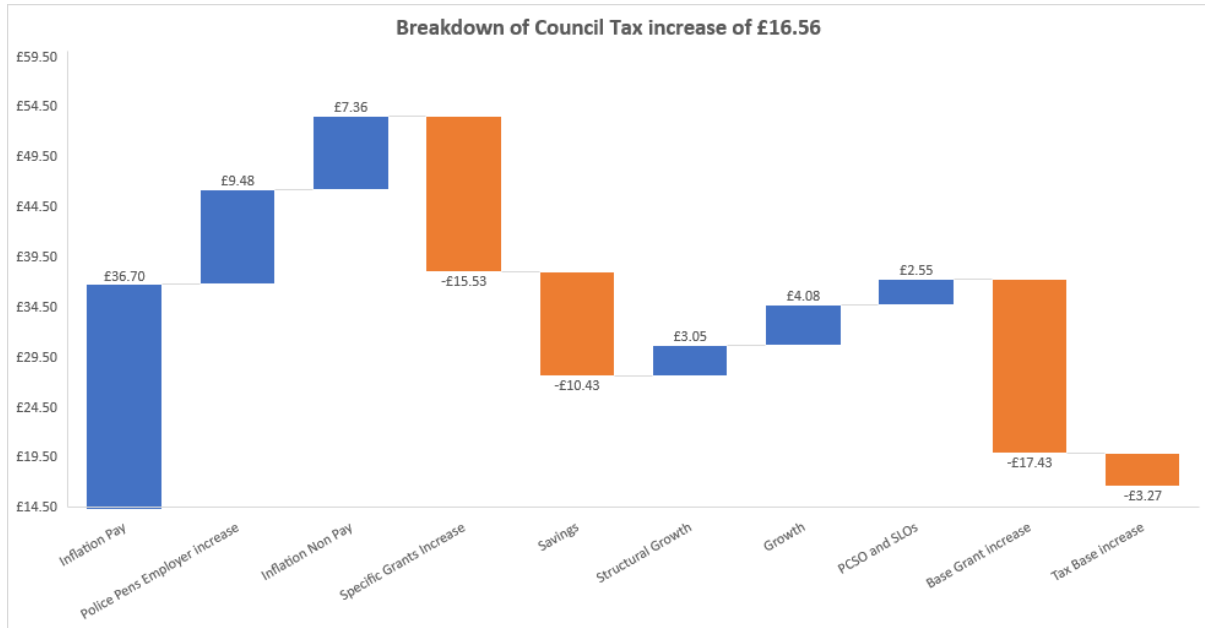
Mae'r cyllid yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y bydd Llywodraeth Cymru'n cytuno i 61 (i'w gadarnhau). Y rhagdybiaeth wreiddiol oedd y bydd Heddlu Gogledd Cymru'n ariannu Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu o'r gyllideb sylfaenol; fodd bynnag, yn 2022/23, cytunodd Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd i ariannu 10 Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu ychwanegol, gan ddod â'r safle cychwynnol ar gyfer 2024/25 i 91 Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu yn y gyllideb sylfaenol. Mae ychwanegu 10 pellach i'r gyllideb sylfaenol yn 2024/25 yn gadael 32 i'w hariannu drwy ddulliau eraill. Bydd nifer tebygol Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu yn 2024/24 yn oddeutu 180-190, felly mae'n annhebygol y bydd angen cyllid ar gyfer bob un o 32 Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Bydd modd dod o hyd i gyllid ychwanegol o'r gronfa wrth gefn (£1.3 miliwn ar gael) neu grantiau newydd posibl (gweler adran 4.8). Byd dyn rhaid ystyried trefniadau ariannu mwy cynaliadwy yn ystod y rownd cynllunio nesaf.

Mae'r 10 Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu ychwanegol a ariannwyd drwy braeseptau yn £0.388 miliwn ac yn gynydd blynyddol o £1.28 ar Dreth y Cyngor.

- 8.17 **Swyddogion Cyswllt Ysgolion** - Mae Rhaglen Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan wedi bod yn weithredol ers 2004-095. Mae gan y Rhaglen 16 o Swyddogion Cyswllt Ysgolion yr Heddlu ac 1 Cydlynnydd Staff yr Heddlu ar hyn o bryd, ac mae Llywodraeth Cymru'n darparu gwerth £0.388 miliwn o gyllid, a ddisgwyliwyd i barhau yn 2024-25. Mae hyn yn gyfystyr â 6 Swyddog Cyswllt Ysgolion yr Heddlu, gyda'r swyddogion a'r staff sy'n weddill yn cael eu hariannu yn y gyllideb sylfaenol. Fel rhan o'r cyhoeddiadau ariannol ym mis Rhagfyr, tynnwyd y gyllideb sy'n ariannu'r Rhaglen yn ôl gan Lywodraeth Cymru. Yn dilyn trafodaethau rhwng Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Chynghorau Cymuned, cytunwyd bod cefnogaeth leol i'r Rhaglen ac y byddai'r £0.388 miliwn yn cael ei hariannu o'r gyllideb sylfaenol. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd ychwanegol o £1.28 pellach ar Dreth y Cyngor. Yn sgil y cyfyngiadau Uplift, byddai'n rhaid ariannu'r Swyddogion beth bynnag, yn y rolau hyn neu rolau eraill, oni bai bod y Swyddfa Gartref yn cytuno i ostwng y targed Uplift.
- 8.18 Mae'r cynllun sydd wedi'i grynhoi uchod yn gosod sylfaen newydd ar gyfer y blynyddoedd sydd i ddod: penodi'r holl swyddogion ychwanegol drwy ymgyrch Uplift, cefnogaeth ar gyfer y swyddogion ychwanegol, a buddsoddi mewn offer a'r rhaglen cyfalaf. Daeth heriau ychwanegol i'r amlwg yn hwyrach yn y rownd, er bod rhai o'r cyhoeddiadau'n ddefnyddiol (er enghraifft, roedd cyllid y Swyddfa Gartref ychydig yn well na'r disgwyl). Nodwyd £3.171 miliwn o arbedion, a oedd £1.448 miliwn yn uwch na'r targed gwreiddiol a osodwyd, sef £1.723 miliwn, ac sy'n gyfystyr ag 1.7% o gyllideb 2023-24. Cafodd swyddi Swyddogion yr Heddlu eu hail-flaenoriaethu yn yr Adolygiad Optimeiddio a'r Broses Gynllunio gan sicrhau arbediad pellach na ellid ei droi'n arian parod o £1.4 miliwn. Mae hyn wedi galluogi i adnoddau gael eu blaenoriaethu a diogelu Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a Swyddogion Cyswllt Ysgolion gyda chefnogaeth Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, yn ogystal â gosod cyllideb fantoledig a chynaliadwy.
- 8.19 Mae'r cynnydd sydd ei angen yng nghyllideb sylfaenol 2024-25 yn seiliedig ar y rhagdybiaethau a nodir uchod. Mae'r rhain yn rhesymol, yn seiliedig ar y wybodaeth sydd ar gael ac yn unol â thybiaethau Plismona cenedlaethol. Ond, fel y gwelwyd yn ystod 2023-24

mae lefel yr ansicrwydd yn parhau'n uchel, yn arbennig o ystyried bod 2024 yn flwyddyn etholiad.

8.20 Bydd y cynnig cyllideb yn arwain at gynnydd o £16.56 neu 32 yr wythnos ar Dreth y Cyngor Band D sef £349.65 sy'n cynrychioli cynnydd o 4.97% ac yn arwain at braesept cyffredinol o £106.269 miliwn. Cynnydd o £15 oedd y rhagdybiaeth cynllunio o CATC 2023, gellid bod wedi gosod Treth y Cyngor ar £14 ar gyfer cynnydd Band D, ond i ddiogelu niferoedd Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a swyddi Swyddogion Cyswllt Ysgolion, roedd angen cynnydd ychwanegol o £2.56. Gweler effaith y cynyddiadau a'r gostyngiadau i Dreth y Cyngor yn y siart isod.

8.21 Yn seiliedig ar y rhagdybiaethau a amlinellir yn 8.2 gyda chynnydd o £13 yn Nhreth y Cyngor, cynnydd o 1% mewn grantiau a 2.5% mewn cyflogau, rhagwelir bwlch o £7.591 miliwn dros gyfnod y CATC. Mae hyn yn cyfateb i lai na 1% y flwyddyn. Bydd cynnydd yn 2026-27 gan y bydd y gronfa wrth gefn ar gyfer Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu wedi cael eu defnyddio'n llawn. Mae'r ffigurau hyn yn seiliedig ar y disgwyliadau arferol y bydd gwelliannau parhaus yn darparu arbedion effeithiolrwydd.

	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29
Bwlch Cyllideb Cronnus	0	1,272	3,967	5,796	7,591
Fel % o'r Gyllideb Net	0	0.62%	1.88%	2.68%	3.43%
Arbedion i'w canfod yn ystod y flwyddyn	0	1,272	2,695	1,829	1,795
Fel % o'r Gyllideb Net	0	0.62%	1.28%	0.85%	0.81%

9. Cadernid a Chronfeydd Wrth Gefn

9.1 Mae'n ddyletswydd ar y Comisiynydd i sicrhau bod ganddo gronfeydd wrth gefn digonol i reoli risgiau. Yn ogystal â'r risgiau i gyllid a ffurfio rhagdybiaethau uchod, mae'n rhaid i'r Comisiynydd baratoi ar gyfer risg gwariant (gwario mwy na'r gyllideb), yn ogystal â digwyddiadau nad oes modd eu rhagweld, fel digwyddiadau mawr costus, trychinebau naturiol neu ddigwyddiadau eraill annisgwyl. Rheolir elfen o'r risg drwy'r cyllidebau yn ystod y flwyddyn gan ddefnyddio'r cyllidebau arian at raid. Fodd bynnag, mae'r cyllidebau arian at raid yn cael eu lleihau ac mae cyfran uwch o'r risg honno wedi'i throsglwyddo i'r cronfeydd wrth gefn.

9.2 Adolygir y cronfeydd wrth gefn fel rhan o'r broses gyllidebol ac eto wrth lunio Datganiad Cyfrifon ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, pan fydd y sefyllfa alldro derfynol yn hysbys.

9.3 Cynhaliwyd adolygiad manwl fel rhan o'r broses gynllunio er mwyn asesu sut y gellid defnyddio'r cronfeydd wrth gefn a'r tanwariant a ragwelwyd o tua £3 miliwn i reoli gwariant a risgiau, fel bod modd mantoli'r gyllideb a chynnal parhad y gwasanaeth. Y prif newidiadau oedd:

- Dyrannu o'r tanwariant a ragwelwyd o £3 miliwn i'r Gronfa Cyfalaf (£2 miliwn) a'r Gronfa Wrth Gefn Rheoli Newid (£1 miliwn).
- Adolygyd ymrwymadau eraill a glustnodwyd.
- £0.750 miliwn wedi'i glustnodi yng Nghronfa Wrth Gefn Rheoli Newid ar gyfer costau dros dro sy'n deillio o'r broses gynllunio
- £0.750 miliwn wedi'i glustnodi yng Nghronfa Wrth Gefn Rheoli Newid i liniaru codiad cyflog ychwanegol posibl o 0.5% yn 2024-25
- Defnyddio Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu'r cynnydd o ran costau mewn Prosiectau Ystadau.
- Cynyddwyd y swm yn y Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol ar ddiwedd 2022-23 fel y gellir ei gadw ar lefel o 3% o'r gyllideb net, heb gyfraniadau pellach, tan 2026-27.

9.4 Mae gostyngiad arfaethedig yn y cronfeydd wrth gefn o £51.189m i £26.913m rhwng 31 Mawrth 2023 a 31 Mawrth 2032.

9.5 Mae'n cael ei ystyried yn ddoeth cynnal Cronfa Gyffredinol wrth Gefn o rhwng 3% a 5% o wariant refeniw net. Gan fod y rhain yn gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi i liniaru ar risgiau, mae'r Gronfa Gyffredinol wrth Gefn wedi'i chynnal fymryn uwchben 3%. Wrth i'r gwariant refeniw net gynyddu, fodd bynnag, bydd yn hanfodol cynnwys y Gronfa Gyffredinol wrth Gefn i gynnal balans o 3%, mae hyn wedi'i gynnwys yng nghynlluniau'r dyfodol ac wedi'i adlewyrchu yn y crynodeb isod:

Reserve Position	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance	plan	Balance
Usable Reserves at	31.3.23		31.3.24		31.3.25		31.3.26		31.3.27		31.3.28		31.3.29		31.3.30		31.3.31		31.3.32
	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance	Plan	Balance
	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m	£m
General Fund Balance	6.120	0.000	6.120	0.000	6.120	0.000	6.120	0.123	6.243	0.126	6.369	0.127	6.496	0.128	6.624	0.129	6.753	0.130	6.883
Earmarked General Fund Reserves	41.493	-2.667	38.826	-7.632	31.194	-1.902	29.292	-1.750	27.542	-1.128	26.414	-0.543	25.871	-5.577	19.232	0.000	19.232	0.000	19.232
Capital Receipts Reserve	3.576	-0.080	3.496	-2.523	0.973	-0.750	0.223	0.575	0.798	0.000	0.798	0.000	0.798	0.000	0.798	0.000	0.798	0.000	0.798
Total Usable Reserves	51.189	-2.747	48.442	-10.155	38.287	-2.652	35.635	-1.052	34.583	-1.002	33.581	-0.416	33.165	-5.449	26.654	0.129	26.783	0.130	26.913

- 9.6 Manylir ynghylch pob cronfa wrth gefn wedi'u chlustnodi yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig gan gynnwys disgrifiad o'r modd y bwriedir eu defnyddio.
- 9.7 Dros y blynyddoedd diwethaf mae gwytnwch ariannol Awdurdodau Lleol (gan gynnwys cyrff Plismona, sydd, yn ôl y gyfraith, yn Awdurdodau Lleol) wedi dod yn fwy o bryder. Mae hwn yn faes cymhleth: nid yw Awdurdod Lleol yn mynd yn fethdalwr yn yr un ffordd â chwmni preifat - bydd y cwmni preifat yn mynd allan o fodolaeth, ond ni fyddai gan yr Awdurdod Lleol yr adnoddau i ddarparu'r gwasanaethau y mae'n ofynnol yn gyfreithiol iddo eu darparu. Mae'n amlwg bod gwytnwch ariannol gwan, yn enwedig os caiff ei gyfuno â diffyg cyllideb sefydlog a chynaliadwy, yn arwain yn y pen draw at lai o wasanaethau a gwasanaethau a allai fethu.
- 9.8 Cynhaliwyd dau arolwg cenedlaethol a dadansoddiad o wydnwch ariannol ardaloedd Plismona yn 2023-24. Yn y cyntaf gan PACCTS a NPCC, roedd Gogledd Cymru o fewn grŵp o ardaloedd safle uwch, a ystyriwyd yn risg canolig i isel. Yn yr ail gan rwydwaith Cyflawni Rhagoriaeth Ariannol mewn Plismona CIPFA, cyfrifwyd sgôr gwydnwch a Gogledd Cymru oedd yr ail ardal â'r sgôr uchaf. Mae mwy o fanylion wedi eu cynnwys yn y CATC.
- 9.9 Mae'r ddau arolwg yn rhoi canlyniad cadarnhaol, ond mae'n rhywbeth a all newid yn gyflym. Mae'r CATC blynyddol sy'n cefnogi'r Strategaeth Ariannol yn gonglfaen i gynnal gwytnwch ariannol, sydd yn ei dro yn cynnal lefel uchel o wasanaeth a pherfformiad, yn ogystal â bod yn un o'r cyfleoedd i asesu cadernid ariannol yn rheolaidd.

10. Cyfalaf

- 2.1 Mae angen buddsoddi'n barhaus yn asedau ac isadeiledd Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd er mwyn sicrhau amgylchedd gwaith effeithlon a modern. Mae'n rhaid i'r Rhaglen Gyfalaf gyfan fod yn fforddiadwy, darparu gwerth am arian, yn ymarferol, ac adlewyrchu strategaeth gyffredinol isadeiledd sy'n addas i'r dyfodol. Mae'r Rhaglen Gyfalaf yn adlewyrchu gweithrediad Strategaethau Ystadau, TG a Fflyd. Fel rhan o'r broses gynllunio ar gyfer 2024-25, mae gofynion newydd wedi cael eu hamlygu, mae'r rhaglen gyfredol wedi cael ei hadolygu gan amlygu rhywfaint o lithriant yn 2024-25 ac mae'r Rhaglen i'r dyfodol wedi cael ei hadolygu gan ystyried y gofynion newydd a'r llithriant. Aseswyd fforddiadwyedd cyffredinol, a daethpwyd i'r casgliad fod y Rhaglen yn fforddiadwy o fewn yr adnoddau a ddyrannir i fuddsoddiad cyfalaf ar hyn o bryd. Mae manylion y Rhaglen wedi'u cynnwys yn y CATC.
- 2.2 **Ystadau** - Cynhaliwyd adolygiad manwl o'r Rhaglen gyfredol a'r gofynion newydd. Y buddsoddiad mawr yn 2024-25 fydd yr Orsaf Heddlu newydd yng Nghaerdybi. Cytunwyd ar fuddsoddiadau newydd neu ychwanegol ar gyfer cyfleuster Canol Tref Prestatyn, adnewyddu Gorsaf Heddlu Abergele, cyfleusterau Lles Maes Tanio Gynnau a phrynu cyfleuster ar gyfer Storfa'r Archifdy. Mae'r holl brosiectau hyn yn amodol ar gytuno ar Achosion Busnes a chadarnhad o fanylion drwy'r prosesau llywodraethu priodol.
- 2.3 **Fflyd** - Adolygwyd y strategaeth Fflyd hefyd yn y bwrdd Cyllid ac Adnoddau Strategol yn 2022 gyda'r nod o ddarparu fflyd cerbydau addas i'r diben, diogel, dibynadwy a chost effeithiol sy'n gallu cefnogi anghenion hyblygrwydd yr heddlu a'r trosglwyddiad i fodel fflyd carbon isel. Nid

oes unrhyw newidiadau wedi'u gwneud i gyllideb rhaglen adnewyddu'r Fflyd; mae darpariaeth wedi'i gwneud o fewn y gyllideb Cynaliadwyedd ar gyfer datblygu pwyntiau gwefru cerbydau.

2.4 **TG a Chyfathrebu** - Mae strategaeth Technoleg yr Heddlu'n cael ei adolygu ar hyn o bryd fel rhan o adolygiadau'r strategaeth Parod at y Dyfodol. Rhoddwyd y strwythur Technoleg newydd a threfniadau contract ar waith ym mis Ebrill 2023 ac mae'r cyfnod pontio ar fin dod i ben. Mae'r strwythur newydd wedi cynyddu gallu'r tîm technoleg, ond mae cefnogi bob digwyddiad newid ar lefel yr Heddlu, ar lefel Ranbarthol ac ar lefel Genedlaethol yn parhau i fod yn her i'r tîm. Adolygwyd Strategaeth Ddigidol yr Heddlu hefyd yn gynharach yn 2023 ac roedd angen sicrhau aliniad gyda'r strategaeth Parod at y Dyfodol. Gwnaethpwyd cynnydd mewn sawl maes yn 2023-24, fodd bynnag, nid yw bob achos wedi bod yn ddwys o ran cyfalaf gan fod costau digidol a meddalwedd yn dilyn proffil gwariant refeniw dwys. Y prosiectau y bwriedir eu cwblhau neu y disgwylir iddynt gael eu cwblhau yn 2024-25 yw uwchraddio gweinyddion, uwchraddio gliniaduron yn sylweddol, newid unedau Airwave, uwchraddio Cyfarpar Fideo a wisgir ar y Corff ac uwchraddio'r system Gorchymyn a Rheoli.

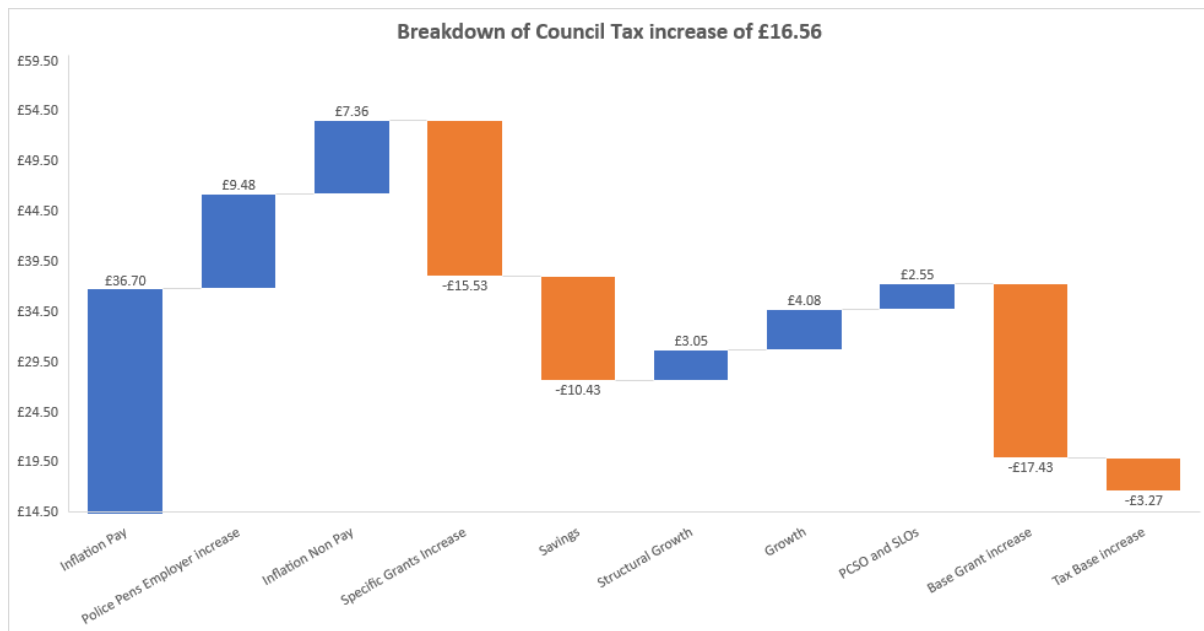
2.5 Mae cyllid cyfalaf wedi'i adolygu ac mae cyllid ychwanegol wedi'i gynnwys ar gyfer prosiectau newydd a'r cynnydd mewn costau. Mae'r Rhaglen yn fforddiadwy ar sail amcangyfrifon o'r costau presennol a'r cyllid a fydd ar gael. Bydd y cynllun manwl terfynol yn cael ei gymeradwyo'n ffurfiol gan y Comisiynydd fel rhan o'r Strategaeth Gyfalaf erbyn diwedd Mawrth 2024. Mae hyn yn ofyniad statudol ac mae'n cynnwys Strategaethau Rheoli'r Trysorlys a'r Cod Darbodus. Mae crynodeb o'r Rhaglen a'r cyllid isod, gellir gweld y manylion yn y CATC.

	2023-24	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29
	Diwygiedig	Diwygiedig					
Disgrifiad	Amcan C2	Amcan C3	Amcan	Amcan	Amcan	Amcan	Amcan
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cyfanswm Gwaith Adeiladu	2,209	2,209	8,588	5,787	4,530	2,480	2,180
Cyfanswm Cerbydau ac Offer Eraill	2,467	2,467	3,071	1,797	1,341	1,883	1,580
Cyfanswm Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	4,960	2,980	5,635	1,736	1,699	1,520	6,450
Cyfanswm Gwariant Cyfalaf	9,636	7,656	17,294	9,320	7,570	5,883	10,210
Cyllid							
Grant y Swyddfa Gartref	620	620	0	0	0	0	0
Cyfraniad Refeniw	3,327	3,447	4,507	3,447	2,786	2,480	2,710
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	2,791	1,791	2,615	1,180	180	180	2,350
Derbyniadau Cyfalaf	200	200	2,700	0	650	0	0
Benthyca ar gyfer Ystadau	1,366	1,366	4,063	3,505	3,700	2,300	2,000
Benthyca ar gyfer y rhaglen adnewyddu	1,332	232	3,409	1,188	254	923	3,150
Cyfanswm Cyllid	9,636	7,656	17,294	9,320	7,570	5,883	10,210

Ffynonellau allanol	620	620	0	0	0	0	0
Adnoddau eich hunain	6,318	5,438	9,822	4,627	3,616	2,660	5,060
Dyled	2,698	1,598	7,472	4,693	3,954	3,223	5,150
CYFANSWM	9,636	7,656	17,294	9,320	7,570	5,883	10,210

11. Ystyried y Dewisiadau

11.1 Mae'r Comisiynydd wedi ystyried yr holl ddewisiadau sydd ar gael o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Cyflawnwyd gwaith helaeth gan y Broses Cynllunio Sefydliadol er mwyn nodi arbedion a symud adnoddau o fewn y sefydliad. Fel y nodwyd uchod yn ystod y broses gynllunio nodwyd cynnydd sylweddol oherwydd y pwysau chwyddiant uchel. Dengys yr effaith ar y symudiadau amrywiol ar Dreth y Cyngor isod. Byddai chwyddiant (Twf Strwythurol) wedi cynyddu treth y cyngor o 11+% ar ei ben ei hun. Lliniarwyd hyn cymaint â phosibl o arbedion, cyllid dros dro, cynnydd uwch yn y sylfaen dreth a thwf hanfodol yn unig.

Categori	£	FY24/25
Tâl Chwyddiant	11,154,000	£36.70
Cynnydd mewn Pensiwn Cyflogwyr Swyddogion yr Heddlu	2,880,000	£9.48
Chwyddiant nad yw'n gysylltiedig â chyflog	2,236,000	£7.36
Cynnydd mewn Grantiau Penodol	-4,719,000	-£15.53
Arbedion	-3,171,000	-£10.43

Twf Strwythurol	927,000	£3.05
Twf	1,239,000	£4.08
Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a Swyddogion Cyswllt Ysgolion	776,000	£2.55
Cynnydd Grant Sylfaenol	-5,296,772	-£17.43
Cynnydd yn y Sylfaen Drethu	-993,380	-£3.27
Cynnydd yn Nhreth y Cyngor	5,031,848	£16.56

11.2 Mae'r Comisiynydd wedi cynnal trafodaethau gyda'r Prif Gwnstabl sydd wedi cadarnhau bod codi Treth y Cyngor 4.97% yn rhoi cyllideb ddigonol i fedru gweithredu'r gwasanaeth plismona yn 2024-25. Fodd bynnag, oherwydd ansicrwydd ynghylch lefel y grant yn y dyfodol, codiadau cyflog a newidiadau mewn gwasgfeydd gweithredol, nid yw'n bosibl gwneud sylw ar hyn o bryd ar gywirdeb y rhagdybiaethau cynllunio ar gyfer blynyddoedd ariannol diweddarach, ac mae'n rhaid deall y byddai gostyngiad sylweddol yn y grant neu godiadau cyflog uwch na'r disgwyl yn arwain at doriadau pellach a/neu fwy o gynnydd yn Nhreth y Cyngor yn y dyfodol. Mae'r tybiaethau, serch hynny, yn rhai darbodus ac yn gyson â'r rheiny a wneir yn y sector Plismona yn gyffredinol.

11.3 Wrth gynyddu Treth y Cyngor 4.97% y swm ar gyfer pob band eiddo yw:

Band Treth	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Treth y Cyngor £	233.10	271.95	310.80	349.65	427.35	505.05	582.75	699.30	815.85

11.4 Bydd praesept pob ardal filio fel a ganlyn:

<u>Awdurdod Bilio</u>	2024-25 Sylfaen Drethu	Praesept £
Cyngor Sir Ynys Môn	33,170.03	11,597,901
Cyngor Gwynedd	56,109.27	19,618,606
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	52,442.55	18,336,538
Cyngor Sir Ddinbych	41,868.06	14,639,167
Cyngor Sir y Fflint	66,081.00	23,105,222
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	54,260.00	18,972,009
	303,930.91	106,269,443

12. Goblygiadau

Amrywiaeth	Bydd argymhellion yr adroddiad yn effeithio ar nifer y gweithwyr yn yr Heddlu mewn blynyddoedd i ddod.
Ariannol	Diben yr adroddiad hwn yw argymhell Praesept a Threth y Cyngor ar gyfer 2024/25 ac egluro'r ffactorau sydd wedi'u hystyried wrth wneud yr argymhelliad hwn. Er bod yr argymhelliad ar gyfer un flwyddyn ariannol, mae'n bwysig ystyried y sefyllfa hirdymor a thymor canolig wrth wneud penderfyniadau. Mae cyllid digonol yn hanfodol er mwyn gweithredu cynllun yr heddlu a throsedd a chyflawni ein gofynion cyfreithiol.
Cyfreithiol	Mae'r adroddiad hwn, yn ogystal â'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig, yn rhoi digon o wybodaeth i'r Panel Heddlu a Throsedd wneud penderfyniad a all wrthsefyll her gyfreithiol yn y dyfodol.
Risg	Mae'r adroddiad hwn yn nodi ac arfarnu'r risgiau yn sgil yr argymhellion.
Heddlu a Throsedd	Dim goblygiadau ar wahân ar yr heddlu a throsedd

Cyllideb Refeniw 2023-25 i 2028-29

Atodiad A

Cyf Disgrifiad

Cyllideb 2023-24 i 2028-29

	Blynyddol	+ Cynnydd	Blynyddol	Blynyddol	Blynyddol	Blynyddol
	Cyllideb	Gostyngiad	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb
	2023-24	2024-25	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28
Gwariant	£000	£000	£000	£000	£000	£000
1 Cyflog Swyddogion Heddlu	99,535	10,118	109,653	113,100	116,920	120,815
2 Cyflog Staff yr Heddlu	65,627	3,309	61,123	62,827	65,513	67,159
3 Goramser Swyddogion Heddlu	2,501	192	2,693	2,760	2,829	2,900
4 Goramser Staff yr Heddlu	707	65	772	791	811	831
5 Lwfansau	1,275	12	1,287	1,287	1,288	1,315
6 Hyfforddiant	1,718	20	1,738	1,773	1,808	1,845
7 Gweithiwr Arall	819	27	846	863	880	897
8 Taliadau Pensiwn Uniongyrchol	3,728	261	3,989	4,084	4,182	4,283
9 Costau Ynni	4,030	-1,351	2,679	2,679	2,760	2,842
10 Costau Cynnal yr Adeilad Atgyweirio a Chynnal a Chadw	7,124	255	7,379	7,527	7,677	7,831
11 Cerbydau	608	10	618	631	643	656
12 Costau Rhedeg Cerbydau	2,412	-283	2,129	2,185	2,242	2,300
13 Lwfansau Ceir a Theithio	443	-12	431	440	448	457
14 Uned Awyr	492	-42	450	461	473	485
15 Offer	1,257	109	1,366	1,394	1,421	1,450
16 Dillad a Gwisgoedd	549	-4	545	555	567	578
17 Argraffu a Nwyddau Swyddfa	299	57	356	363	370	377
18 TG a Chyfathrebu	13,522	442	13,964	14,297	14,888	15,437
19 Cynhaliaeth	263	19	282	288	293	299
20 Cyflenwadau a Gwasanaethau Eraill	3,116	300	3,416	3,480	3,546	3,612
21 Cydweithio a Phartneriaethau	8,421	1,161	9,582	9,494	9,732	9,975
22 Gwasanaethau Fforensig	1,002	65	1,067	1,089	1,110	1,133
23 Ffioedd Dyledion a Chyfraniad Cyfalaf	4,949	1,050	5,999	5,432	5,156	5,165
24 Cyllid Sefyllfaoedd Arbennig at Raid Chwyddiant a Chyllid Cyffredinol at	400	150	550	550	550	550
25 Raid	666	-116	550	550	550	550
26 Cronfa Diogelwch Cymunedol	4,699	174	4,873	4,996	5,096	5,197
Gwariant Gros	222,349	15,988	238,337	243,896	251,753	258,939

	Blynyddol Cyllideb 2023-24	+ Cynnydd - Gostyngiad 2024-25	Blynyddol Cyllideb 2024-25	Blynyddol Cyllideb 2025-26	Blynyddol Cyllideb 2026-27	Blynyddol Cyllideb 2027-28	Blynyddol Cyllideb 2028-29
Incwm	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
27 Secondiadau	-8,776	-764	-9,540	-9,775	-10,016	-10,263	-10,516
28 Llog ar Falansau	-1,000	-718	-1,718	-915	-631	-631	-631
29 Incwm	-3,041	9	-3,032	-3,032	-3,032	-3,032	-3,032
30 Grantiau Penodol	-20,280	-3,140	-23,420	-23,056	-23,012	-22,967	-22,923
Cyfanswm Incwm	-33,097	-4,613	-37,710	-36,778	-36,691	-36,893	-37,102
31 Cronfa wrth Gefn PFI Cyfraniad at Gronfa wrth Gefn Rhwydwaith y	-293	-53	-346	-398	-451	-504	-556
32 Gwasanaethau Brys Cyfraniad i'r Gronfa	0	0	0	0	0	0	0
33 Gyffredinol	0	0	0	0	0	125	125
Gwariant Net	188,959	11,322	200,281	206,720	214,611	221,667	228,719
34 Cyfanswm Grantiau	-88,715	-5,297	-94,012	-94,952	-95,901	-96,860	-97,829
35 Praesept	-100,244	-6,025	-106,269	-110,496	-114,743	-119,011	-123,299
Cyllid	-188,959	-11,322	-200,281	-205,448	-210,644	-215,871	-221,128
Balans Blynyddol	0	0	0	1,272	3,967	5,796	7,591
ACHOS SYLFAENOL – Cronnus	0		0	1,272	3,967	5,796	7,591

**Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a Phrif Gwnstabl Heddlu
Gogledd Cymru**

Cynllun Ariannol Tymor Canolig

2024-25 i 2028-29

Ionawr 2024